

Zrušení, zánik a neplatnost právnícké osoby, obchodní korporace zvláště

© 2014 Michal Černý Ph.D.
www.michalcerny.net

Materie a pojmy

- ◉ Zrušení právnické osoby (§168-173 NOZ)
- ◉ Zánik právnické osoby (§185-186 NOZ)
- ◉ Zrušení s právním nástupcem – přeměna (§ 174-184 NOZ, dále pro OK: Z 125/2008 Sb.)
- ◉ Neplatnost (§ 129 NOZ, dále pro OK: § 92 ZOK)

Související

- ◉ Likvidace právnické osoby (§ 169, 187-209 NOZ)
- ◉ Insolvence, konkurs atd. (Z 182/2006 Sb.)

Prameny práva

- ◉ NOZ (Z 89/2012 Sb.)
- ◉ ZOK (Z 90/2012 Sb.)
- ◉ Z 125/2008 Sb., o přeměnách obch.spol. a družstev
- ◉ Z 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (Insolvenční zákon)
- ◉ Z 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících p.a.f.osob
- ◉ OSŘ (Z 99/1963 Sb.)

ZRUŠENÍ PRÁVNICKÉ OSOBY

Zrušení právnické osoby (§168 NOZ)

- ◉ Dobrovolné: právním jednáním (vč. rozhodnutí příslušného orgánu. Pro OK=nejvyššího orgánu)
- ◉ Aka: uplynutím doby, dosažením účelu.
- ◉ Nucené: Rozhodnutím orgánu veř.moci (NOZ: § 172, ZOK: § 93, Z 418/2011 Sb., o tr.odp.p.o.)

Revokace rozhodnutí o zrušení (§170 NOZ)

- ◉ Kdo rozhodl o zrušení právnické osoby s likvidací, může rozhodnutí změnit, dokud ještě nedošlo k naplnění účelu likvidace.
- ◉ Jak na dobrovolné, tak i na některé nucené (civil.soud)
- ◉ VS Praha 7 Cmo 253/2009 „je třeba v prvé řadě zkoumat, zda již zanikl důvod, pro který soud obchodní společnost zrušil, a dále jsou-li splněny i další podmínky pro zrušení rozhodnutí o zrušení společnosti a jejím vstupu do likvidace, tj. zda by takovým rozhodnutím nedošlo k zásahu do práv nebo právem chráněných zájmů kteréhokoliv ze společníků nebo třetích osob“, (C.H.Beck – NOZ I.komentář k § 170)

Zrušení s likvidací nebo bez likvidace? (§171 an.NOZ)

- ◉ S likvidací se p.o. zrušuje
- ◉ A) uplynutím doby, na kterou byla založena
- ◉ B) dosažením účelu, pro který byla založena
- ◉ C) dnem určeným zákonem nebo právním jednáním o zrušení P.O., jinak dnem jeho účinnosti
- ◉ D) dnem pr.moci orgánu veřejné moci, nestanoví-li se v rozhodnutí den pozdější

Bez likvidace

- ◉ § 173 NOZ
- ◉ - přeměna (fúze, rozdělení, transformace, převod jmění na jediného společníka)
- ◉ - byl-li osvědčen úpadek P.O., pak zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení. V případě zjištění dalšího majetku vstoupí do likvidace

1) Nucené zrušení soudem (civilní) § 172 NOZ

(1) Soud na návrh toho, kdo na tom osvědčí právní zájem, nebo i bez návrhu, zruší právnickou osobu a nařídí její likvidaci, jestliže

- a) vyvíjí nezákonnou činnost v takové míře, že to závažným způsobem narušuje veřejný pořádek,
- b) již nadále nespĺňuje předpoklady vyžadované pro vznik právnické osoby zákonem,
- c) nemá déle než dva roky statutární orgán schopný usnášet se, nebo
- d) tak stanoví zákon (

(2) Umožňuje-li zákon soudu zrušit právnickou osobu z důvodu, který lze odstranit, soud jí před vydáním rozhodnutí stanoví přiměřenou lhůtu k odstranění nedostatků.

2) Zrušení OK – zvláštní ust. (§93 ZOK)

- ◉ Soud: na návrh (toho, kdo má pr.zájem, nebo st.zastupitelství – zvlášť závažný veř.zájem), pokud
- ◉ A) pozbyla všechna podnikatelská oprávnění (a má podnikat – má předmět podnikání, nemá spr.vl.majetku nebo ideální účel)
- ◉ B) není schopna déle než 1 rok vyvíjet činnost a plnit tak účel
- ◉ C) nepřekonatelné rozpory mezi společníky
- ◉ D) provozuje činnost vyhrazenou jiným pr.předp. F.osobám bez takových f.ob.

3) Zrušení PO zapsané ve veřejném rejstříku – (§104 an. ZVRPFO)

- ◉ Soud i bez návrhu.
- ◉ Je-li právní zájem a možné závažné důsledky pro třetí osobu
- ◉ Závažné důsledky se presumují v případě, že ve sbírce listin nejsou založeny vybrané dokumenty (§ 66/a-c), a to:
 1. Zakladatelské právní jednání (vč. ÚZ)
 2. Listiny dokládající vznik/zánik funkce členů orgánů P.O.
 3. Výroční zprávy a účetní závěrky

ZÁNİK PRÁVNICKÉ OSOBY

Zánik P.O. (§ 185+186)

- ◉ P.O. zapsaná do veř.rejstříku – zánik výmazem z rejstříku (§ 185 NOZ)
- ◉ P.O. nezapsaná do veř.rejstříku – skončením likvidace (§ 186 NOZ)

NEPLATNOST PRÁVNICKÉ OSOBY, OBCHODNÍ KORPORACE ZVLÁŠŤ

NEPLATNOST P.O. / O.K.

- ◉ Zvláštní institut – účelem je ochrana třetích osob (obecně)
- ◉ Neplatnost = náprava nesprávného stavu, který neměl nikdy nastat (... stala se chyba)

Neplatnost obecně (§ 129 NOZ)

- ◉ Soud prohlásí právnickou osobu po jejím vzniku za neplatnou i bez návrhu, pokud:
- ◉ A) chybí zakladatelské pr.jednání.
- ◉ B) zakl.pr.jednání nemá náležitosti nezbytné pro existenci P.O. (! § 92/2 ZOK)
- ◉ C) Právní jednání zakladatelů odporuje § 145 NOZ (zakázané účely: popírání práv, rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti, podpora násilí, řízení orgánu veřejné moci/správy bez zákon.zmocnění)
- ◉ D) založilo méně zakladatelů, než bylo podle zákona třeba.

Zvl. ustanovení pro O.K. (§ 92 ZOK)

- ◉ § 92/1 ZOK: Soud také, a to i bez návrhu ...
- ◉ A) nebyla dodržena forma zakl.pr.jednání
- ◉ B) nedodržena ustanovení o splacení min.výše vkladů zakladatelů
- ◉ C) je zjištěna nezpůsobilost k pr.jednáním všech zakládajících společníků.

Náležitosti nezbytné ...

- ◉ Firma (O.S. i Dr.)
- ◉ Výše vkladů (O.S. i Dr.)
- ◉ Předmět podnikání/činnosti (O.S. i Dr.)
- ◉ Celková výše upsaného zákl.kapitálu (jen O.S.)

Závazky z vkladové povinnosti

- ◉ § 92/3 ZOK: Vyžaduje-li to zájem věřitelů neplatné OK, trvá povinnost společníků splatit emisní kurs i po prohlášení OK za neplatnou.
- ◉ Nevyžaduje-li, netrvají ...

Následný postup po prohlášení za neplatnou

- ◉ Právní mocí rozhodnutí o neplatnosti vstupuje do likvidace (§ 129/2 NOZ)
- ◉ Soud jmenuje likvidátora
